

Robert
Voorhamme
**de school
is van
iedereen**
hoe het onderwijs
anders kan
werken

met bijdragen van
Peter Adriaenssens
Guy Tegenbos

voorwoord
Peter Adriaenssens

7

proloog

15

1

De school is van iedereen

21

2

Kies voor de papierloze school

35

3

Kies voor het publiek bekendmaken
van schoolresultaten

53

4

Kies voor de buurtschool

67

5

Kies voor de thematische campus

79

voorwoord

Kies voor nooit meer zittenblijven

93

7

Kies voor een kwalificatie

103

8

Kies voor een school die geen eiland is

117

9

Kies voor lokale samenwerking

129

nawoord

Guy Tegenbos

141

bijlage 1

De kaart en het gebied

149

bijlage 2

Basisschool De Wereldreiziger

brengt nieuwe

onderwijsmethode

in de praktijk

173

voorwoord

Aan minderjarigen profileren we ons als toonbeelden van begrip en tolerantie. Het onderwijs lijkt op het eerste gezicht zo georganiseerd dat het tegemoetkomt aan alle potentiële problemen: er is buitengewoon onderwijs voor jongeren met allerhande noden, er is thuisonderwijs, er is inclusief onderwijs en ga zo maar door. En toch loopt het niet erg goed. Uit een onderzoek van het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen blijkt dat het aantal jongeren dat de school zonder diploma verlaat vandaag is toegenomen tot niet minder dan 14,5 procent. Slechts 58 procent van de leerlingen met een niet-Belgische achtergrond verlaat het onderwijs met een diploma of getuigschrift van het secundair onderwijs tegenover 82 procent van de autochtone leerlingen. En dit terwijl onderwijs de noodzakelijke hefboom is voor de verdere ontplooiing van iedere jongere en voor zijn deelname aan en integratie in onze samenleving.

Wie uit de onderwijsboot valt, zal na zijn achttiende ernstige problemen ondervinden op de arbeidsmarkt. Wie wil werken moet aan bepaalde minimumnormen voldoen en de lat ligt voor vrijwel iedereen hoog. Je moet je taal goed beheersen, foutloos schrijven, nieuwe kennis kunnen memoriseren en assimileren. Je moet communicatief vaardig zijn en ook op het internet je weg kunnen vinden. In de beroeps-wereld heersen niet zelden de wetten van de jungle: er heerst een bikkelharte competitiefteer en wat je ook doet, je weet nooit zeker of je enkele jaren later nog op dezelfde plaats zult werken. Flexibiliteit, weet je wel, het toverwoord.

Al lang zijn we bezorgd over de vele jongeren die in het

onderwijs een plaats moeten vinden en die daar niet de beste instrumenten lijken te vinden om er zich met succes een weg te banen. Dat zou logischerwijs moeten leiden tot bijsturing, tot reflectie over alternatieve methodes en trajecten. Lange tijd ging het om een minderheidsgroep, maar dat is niet meer het geval. Ondanks het collectieve belang om het aantal uitvallers in te dijken, kost het blijkbaar veel moeite om het onderwijssysteem daadwerkelijk een andere wending te geven. Het aanbod aan ideeën is echter groot. Leertrajecten zouden in een ander tempo kunnen worden doorlopen. In het lager onderwijs zouden meer leerjaren kunnen worden aangeboden voor kinderen die dit nodig hebben. Het zou allemaal wat soepeler kunnen: voor het ene vak zit je samen met je leeftijdsgenootjes, voor het andere heb je meer tijd nodig en volg je de lessen op een ander niveau. Niet dat er op dit vlak nog geen inspanningen worden gedaan, er wordt al werk gemaakt van gelijke onderwijskansen, maar blijkbaar missen die het gewenste effect.

Te veel kinderen en jongeren worden nu naar de therapeut verwezen, die hen na diagnose een ticket moet bezorgen dat hen opnieuw toelaat tot het reguliere onderwijstraject. De stapel documenten waarmee GON (geïntegreerd onderwijs) en andere statuten worden toegekend groeit, opdat leerlingen die op de rand balanceren toch in de pas kunnen blijven lopen. Heel vroeg al worden op die manier de uiteindelijke winnaars geselecteerd. Zij die het moeilijk hebben lopen al snel een achterstand op, of komen terecht in een vorm van aangepast onderwijs waar rekening wordt gehouden met ADHD, autisme, dyslexie, 'storend' gedrag, taalachterstand en ga zo maar door. Diagnoses worden gesteld, etiketten gekleefd en kinderen worden in een 'geschikt' hokje geparkeerd.

Van ver bekeken lijkt het kind aanvankelijk nog een beetje bij de hoofdmoot te behoren, maar zelden vindt het, zodra het in zijn hokje zit, nog aansluiting bij het gewone traject. Naarmate het kind ouder wordt, wordt de kloof met zijn leeftijdsgenootjes alsmaar groter en dieper. Al van bij de aanvang zijn ze op achtervolgen aangewezen. Zo ontstaat de groep van de echte verliezers, meestal nog onzichtbaar in de kleuterklas en de lagere school. Hun ouders hebben om allerlei redenen vaak te weinig zicht op wat er met hun kind precies aan de hand is: ze begrijpen de schooltaal niet, kennen het schoolsysteem niet of rekenen er te veel op dat de school de hele opvoeding van hun kind ter harte neemt, omdat ze de handen vol hebben met hun eigen problemen. Ze lijken de opvoeding van hun kinderen te verwaarlozen of ze geven er na vele jaren van vergeefse inspanningen de brui aan. Zo gebeurt het dat in gezinnen waar de zeepbel van lang gekoesterde verwachtingen uit elkaar spat, toekomstdromen, met de tijd veranderd in nachtmerries, uiteindelijk worden opgegeven. Wat de verliezer rest is een grote mond waarachter veel angst schuilt voor de wereld zoals die is.

Robert Voorhamme stelt niet alleen vast, hij neemt ook de handschoen op. De cijfers waarvoor Antwerpen de ogen moet openen zijn onheilspellend. Een stroom jongeren zal een weg moeten vinden in het stadsonderwijs. Eerder dan te zeuren en verder te bouwen op het onderwijs dat we al kennen, onderzoekt hij ernstig waar het systeem tekortschiet. Hij ziet kansen om de stad in te schakelen als een laboratorium voor vernieuwing, wetende dat ook andere steden zich in een verdere fase zullen moeten aanpassen en uit de creativiteit van de grootstad inspiratie moeten kunnen putten. De voorstellen die hij in dit boek formuleert

raken elk aspect van de organisatie van ons onderwijs, van de gebouwen tot de in de klas gebruikte methodiek. Veel ideeën worden aangereikt met als drijfveer jongeren succesvol door het onderwijs te gidsen.

Wat hij doet, is belangrijk. Hij tekent voor de jongere die in de stad woont een project van hoop uit. En dat maakt een duidelijk verschil uit. Jongeren zijn gevoelig voor de toekomst, zij zijn de toekomst. Ze hebben vooruitzichten nodig om aan het leven zin en betekenis te geven. Wie hun toekomst doodt, bedreigt de inzet voor stad en land. Net in dat optimisme worden jongeren vandaag hard getroffen. Er komt tegenwoordig een generatie aan het woord die de toekomst te somber inziet. 'Onze kinderen zullen hun best moeten doen om het nog even goed te hebben als wij.' 'Je mag er niet meer van uitgaan dat het pensioen voor de volgende generatie nog zo vanzelfsprekend zal zijn.' 'Nog tien jaar en ons land betekent niets meer in de wereld. Nieuwe economische grootmachten zoals China en India zullen alles bepalen en wij zullen moeten buigen.' Met dergelijke onheilspellende uitspraken worden onze jongeren om de oren geslagen.

Het zorgt voor een gevaarlijke kanteling. Voor het eerst ligt er geen dreiging in het verleden, maar in de toekomst. Merkwaardig, want er is geen enkele aanwijzing dat eerdere generaties succesvol in staat waren te voorspellen hoe het hun nakomelingen zou vergaan. We moeten voorzichtig zijn met doemdenken. Jongeren die alleen maar negatieve berichten horen over hun kansen op een zinvolle opleiding en straks op boeiend werk, verliezen hun hoop of worden cynisch, wat nog erger is. Hoeft het vanuit deze ingesteldheid te verbazen dat er jongeren zijn die inzetten op een weliswaar korte, maar toch 'roemrijke' carrière als

herrieschopper? Voor hen lijkt die misschien beter dan helemaal geen carrière. En in hun probleemgedrag treffen ze graag alles wat symbool staat voor welzijn: de school, het busvervoer, het nette plein, beleefdheid en respect.

De jeugd heeft behoefte aan geloof in een toekomst, en daarvoor is ze afhankelijk van volwassen dromers. Daarom is dit boek zo belangrijk, daarom moeten veel meer burgers aan dit project participeren. 'Aanpassen aan de nieuwe tijd', zo noemt de schepen het. Ik lees met bewondering hoe hij zich bijschoolde en ideeën opdeed in de wereld van multimedia, sociologie en onderwijskunde. Ik wil hier nog iets aan toevoegen: hoe sterker binnen de scholen competenties worden opgebouwd, hoe groter de verantwoordelijkheid van iedereen die rond die scholen woont en van de betrokken ouders om een dragend netwerk rond de scholen te zwachtelen. Dat netwerk moet veiligheid helpen bieden aan de omgeving, structuur geven aan de jongeren en continuïteit aan de aanpak van thuis én school.

Ouders die betrokken zijn bij wat op school gebeurt en bij de bezigheden van hun kind, reiken het naast een veilige haven ook een visie aan. Voor het kind worden collectieve waarden zichtbaar gemaakt, en ouders gebruiken ze als referentiepunten om de opvoeding toe te lichten. 'Ik wil niet dat je iemand pest, wij vinden het erg dat mensen elkaar onderuit willen halen, we proberen erop te letten dat we dat thuis niet doen en we willen dat je dat zelf ook niet met anderen doet.' Zoiets. Het is met warmte gezegd en toch duidelijk, en het verwijst naar de gemeenschappelijkheid, naar waarden die we met z'n allen delen omdat ze nu eenmaal menselijk zijn. Misschien moeten we de ontwikkeling van kinderen vaker als een collectief doel durven te zien, en niet uitsluitend als de taak van de school, het beleid of de

ouders. Te vaak zitten we met z'n allen alleen samen als er slecht nieuws is. We worden geconfronteerd met stijgende zelfmoordcijfers bij jongeren, een toename van het aantal kinderen met de diagnose autisme, groeiend probleemgedrag. Daaruit worden grote woorden en beloftes geboren: 'de aanpak van...', 'de strijd tegen...', 'vrijgemaakte middelen voor...'. Dat is natuurlijk niet fout, maar iedereen beseft dat we te ver afdrijven. We concentreren ons op de vertakkingen van het probleem, maar we verliezen de gezondheid van de grote stam uit het oog. Wie wil mee zorgen voor de stam?

In plaats van de opvoeding van het kind over te laten aan geknikker met bevoegdheden binnen de driehoek ouders-school-beleid, moeten we zoeken naar een eenheid in visie. We zijn voortdurend op zoek naar de beste afspraken opdat alle partijen zouden weten wat hen te doen staat. We vergaderen ons suf, en telkens weer komen dezelfde knelpunten naar voren: er is te weinig tijd om de nodige individuele aandacht aan een kind te geven, er zijn te lange wachtlijsten bij allerlei zorgorganisaties, ouders werken niet mee, leggen te veel druk op het kind of hebben opvoedingsondersteuning nodig die niet beschikbaar is, de directie meent dat het geen prioriteit is om op dit soort problemen in te gaan, omdat die buiten hun bevoegdheid of verantwoordelijkheid vallen. Heel wat kinderen die achter veel van deze dossiers schuilgaan, zouden meer baat hebben bij een aanpak die prioriteit geeft aan de vooruitgang van *alle* kinderen, bij een aanpak van de gemeenschappelijke knelpunten. De school moet opnieuw verankerd raken in een netwerk van ouders die zich verbonden voelen. Door leerkrachten de hand in de rug te houden en thuis en op straat dezelfde normen te hanteren, oefenen we solidariteit en

plaatsen we de jeugd op een bewustere manier in de gemeenschap, in een puzzel van mensen. We focussen op wat ons bindt, en niet langer op wat ons van elkaar onderscheidt.

Robert Voorhamme schrijft in dit boek zijn puzzel bij elkaar. Vertrekkend vanuit de school als draaischijf waaromheen een bezielende spiraal kan groeien naar ieder thuis. Niets laat hij onaangeroerd. De lezer kan niet anders dan nu eens ja te knikken en dan weer nee te denken en zal ook eigen ideeën voelen opborrelen. De belangrijkste boodschap van dit boek is dat er behoefte is aan ideeën. Iedereen die bereid is een stukje van de puzzel te leveren, neemt de verantwoordelijkheid op om van het Antwerpse laboratorium een dynamisch verhaal te maken. We lossen het probleem van de duizenden aankomende jongeren in de stad niet op met een zoveelste keer meer van hetzelfde. Dat is een zekerheid. Wie durft samen met Voorhamme tegen het statische te duwen? Dit boek laat zien dat de toekomst van het welzijn van onze kinderen bij mensen ligt die het niet bij het oude laten, die hun nek uitsteken met een creatieve aanzet van ideeën, en stimuleren tot debat.

Peter Adriaenssens
Kinder- en jeugdpsychiater,
hoofddocent KU Leuven

proloog

We verwachten veel van ons onderwijs. De school moet onze kinderen een beloftevolle toekomst bieden. Het onderwijs lost deze verwachting echter niet in: vandaag mislukken te veel kinderen op school. Het aantal jongeren dat de school zonder diploma verlaat, neemt toe. Daardoor is de jeugdwerkloosheid onfatsoenlijk hoog, en dit terwijl de arbeidsmarkt om gekwalificeerd personeel schreeuwt. De vaststelling dat ons onderwijssysteem blokkeert, plaatst ons voor een van de grootste uitdagingen van onze hedendaagse samenleving en het baart mij zorgen dat hier onvoldoende prioriteit aan wordt gegeven. We debatteren over de kosten van de vergrijzing, over activeringsbeleid en concurrentievermogen, maar blijven blind voor de rol die het onderwijs daarin te vervullen heeft.

Toen ik in 1973 afstudeerde als handelsingenieur, was ik de eerste in mijn familie die een universitair diploma behaalde. Hetzelfde gold voor veel van mijn generatiegenoten. Voor de eerste keer in de geschiedenis stootten arbeiderskinderen, jongens en meisjes, door naar de hogeschool of de universiteit. Dankzij het onderwijs heb ik, samen met heel wat leeftijdsgenoten, ongelooflijk veel kansen gekregen. Onze samenleving zou er vandaag zonder deze democratiseringsgolf heel anders uitzien. De opwaartse sociale mobiliteit die eruit voortvloeide was de motor van een enorme en gestage economische vooruitgang en vormde de sokkel van onze welvaartsstaat.

Vandaag sputtert die motor. Het onderwijs zorgt nog nauwelijks voor opwaartse sociale vooruitgang. Kinderen

van goed opgeleide ouders redden zich meestal wel, maar voor kinderen van minder geschoolde ouders of kinderen uit kansarme gezinnen heeft het onderwijs zijn hefboomfunctie verloren. Ons onderwijs bevestigt de afkomst van het kind en slaagt er niet in alle kinderen gelijke kansen te bieden. Het gezin waarin je wordt geboren, bepaalt de kansen die je krijgt om je talenten te ontwikkelen. Het is sociaal onrechtvaardig en in een migratiesamenleving verspreidt de ongelijkheid zich zeer snel. Ook de beter opgeleide ouders zijn vandaag onzeker over de kwaliteit van de school als die geleidelijk volstroomt met kinderen van immigranten. Ze vrezen dat de school, door de toenemende diversiteit, niet langer in staat is om kwaliteit te garanderen. Stilaan geloven ouders — zowel de kansrijke als kansarme — niet meer in de kracht van ons onderwijs.

Als econoom kan ik niet anders dan vaststellen dat de toegevoegde waarde van ons onderwijs afneemt. Welk bedrijf kan het zich nog veroorloven een stijgend percentage van zijn productie te verliezen? Dat is nu net wat in ons onderwijssysteem gebeurt. Het is dramatisch dat zoveel potentieel talent wordt verspild, terwijl we meer dan ooit dit talent nodig hebben.

De voorbije negen jaar heb ik als schepen voor Onderwijs in Antwerpen van dichtbij meegemaakt hoezeer leerkrachten en schoolteams zelf met het systeem worstelen. Zij nemen initiatieven, tonen veel engagement en boeken nu en dan succes. Dat is goed en daar kunnen we uit leren. Maar ondanks de inspanningen is er geen echte trendbreuk. Ook schoolteams botsen op een vastgeroeste onderwijsorganisatie en vinden geen antwoord op de toenemende heterogeniteit.

De verscheidenheid onder leerlingen is groot: hun cultureel-etnische afkomst, talenten en leerbehoeften zijn divers. Om tot een doeltreffender onderwijs te komen, waarbij elke leerling beter presteert, moeten we overschakelen van homogeen naar heterogeen onderwijs. Maar we durven niet te kiezen en hebben angst om platgetreden paden te verlaten. We sleutelen wel aan gelijke-kansenonderwijs, maar doen dat het liefst zonder het geweer van schouder te veranderen. Verandering boezemt angst in, zowel bij schoolteams als bij ouders. Toch zal er iets moeten gebeuren, want zonder duidelijke keuzes verliezen we de wedloop tegen de tijd. Het is onverantwoord om uit angst voor verandering jaar na jaar jongeren zonder diploma de arbeidsmarkt op te sturen of talenten onvoldoende te benutten. Bovendien weten we dat een hervorming pas na jaren resultaten oplevert. De tijd is er nu rijp voor. We bevinden ons op een kantelpunt in een samenleving waarin zich een aantal maatschappelijke keuzes opdringt. Een radicaal andere onderwijsaanpak vormt daarin een onmisbare schakel.

In dit boek pleit ik voor een achttal duidelijke keuzes. Die zijn gebaseerd op mijn contacten met vele schoolteams, ouders, beleidsmensen en zogenaamde stakeholders van het onderwijs. Ze zijn uitgesproken maar daarom niet onhaalbaar, en ik wil ze zeker niet zomaar aan de schoolteams opleggen. Ik wil met scholen én ouders in dialoog gaan en hen overtuigen van de noodzaak van verandering. We hebben het recht om meer te eisen van ons onderwijs, maar we moeten scholen ook ondersteunen om er iets aan te doen.

Elke keuze die ik voorstel wordt in een apart hoofdstuk belicht en geeft stof tot debat. Dat kan tot klaarheid leiden en op die manier aantonen welke richting ons onderwijs uit

moet. Zo'n breed maatschappelijk debat hebben we te lang gemist. Een meer doeltreffend onderwijs mag niet alleen de bekommernis van onderwijsmensen zijn.

Ik raad de lezer aan ook de bijlagen te bekijken. De eerste bevat zeer confronterende kaarten, tabellen en grafieken inzake de prestaties van ons onderwijs. De tweede is een reportage over een Antwerpse basisschool met leerlingen van vijfenzeventig verschillende nationaliteiten en een groot aantal anderstalige nieuwkomers. De school slaagt er desondanks toch in prima resultaten neer te zetten en zelfs als eerste basisschool in Vlaanderen het Europese ESF-kwaliteitslabel te behalen.

Dit boek gaat over keuzes die in het Vlaamse onderwijs gemaakt moeten worden. Toch vertrek ik geregeld vanuit de Antwerpse context, omdat ik hierover met kennis van zaken kan praten. Hoewel de uitdagingen in Antwerpen niet anders zijn dan elders in Vlaanderen, wordt mijn grootstad er in veel extremere mate en eerder mee geconfronteerd. Uit gesprekken met mijn collega's uit Brussel, Gent, maar ook Amsterdam en New York blijkt overigens dat het hier om universele uitdagingen gaat. Daarom voel ik het als mijn plicht om het voortouw te nemen in het debat over de toekomst van ons onderwijs.

Er is nog een andere reden waarom ik vanuit Antwerpen een noodkreet slaak. We worden in deze stad geconfronteerd met een demografische omslag die een spectaculaire verjonging van onze bevolking veroorzaakt. Op korte termijn zullen we veel scholen moeten bijbouwen. Dit is een ongelooflijke opportuniteit om tegelijkertijd na te denken over de school van de toekomst. We kunnen ons niet veroorloven om die kans te laten liggen.

Om dit boek te schrijven heb ik kunnen rekenen op vele vrijwillige gesprekspartners, zowel leerlingen als ouders, leerkrachten, mensen uit het bedrijfsleven, sociale organisaties en onderwijsspecialisten. Ik wil hen hiervoor oprecht danken en ik hoop dat ze het debat mee zullen voeren. Daarnaast wil ik uiteraard Peter Adriaenssens en Guy Tegenbos danken, omdat zij als autoriteit in hun domein met hun bijdrage in dit boek duidelijk kleur bekennen en onderschrijven dat we het debat niet langer kunnen vermijden.

Ten slotte, maar niet in het minst, ben ik mijn medewerkers Janine Meijer, Joke Cortens en Bram Wellens zeer erkentelijk. Zij waren midden in een heel drukke beleidsperiode nauw betrokken bij het tot stand komen van dit boek. Zonder hen was dit boek er niet gekomen.

Als we veel van ons onderwijs willen verwachten, dan moeten we durven te gaan voor de school van de toekomst, de school van de eenentwintigste eeuw. Die school is van iedereen.

I de school is van iedereen

Sinds enkele jaren staat het onderwijs in Vlaanderen voor een nieuwe uitdaging waarvan de impact nog niet overal is doorgedrongen. Vooral in de steden moeten er plots veel scholen worden bijgebouwd. Decennialang waren we gewend dat er op de school van onze eerste keuze voldoende plaats was. Vandaag is de zoektocht naar een school steeds vaker een stresserende bezigheid. Ouders vragen zich bezorgd af of er in de favoriete school nog wel plaats is voor hun kind. In een aantal steden staat de vrije schoolkeuze al onder druk.

Prognoses laten zien dat er in Antwerpen tegen het jaar 2025 meer dan 26.000 extra kinderen in het basisonderwijs zullen komen. De laatste twee jaar is de groei nog groter dan verwacht en komen er jaarlijks in de basisschool, waaronder de kleuter- en de lagere school wordt verstaan, meer dan 1300 kinderen bij. Daarom zijn er in Antwerpen op zijn minst vijftig extra basisscholen nodig, of meer dan twintig hectare aan schoolgebouwen. Het zijn duizelingwekkende cijfers. Ook het secundair onderwijs zal binnen enkele jaren te maken krijgen met deze demografische golf. In andere steden, vooral in Brussel en in Gent, zien we overigens een soortgelijke evolutie.

Kinderen zonder school, het is geen optie. Laat dat buiten kijf staan. Daarom heeft capaciteitsverhoging prioriteit in het onderwijsbeleid van de komende jaren. Intussen werden op stedelijk niveau netoverschrijdende 'taskforces' of werkgroepen opgericht. Zij nemen initiatieven om de capaciteit van scholen spectaculair te doen groeien. In Antwerpen hebben we de voorbije drie jaar met alle onderwijsnetten samen in het basisonderwijs meer dan 4400 plaatsen gecreëerd en tal van bouwprogramma's opgezet. We werken samen aan nieuwe rekruteringsprogramma's voor meer dan 3500 leerkrachten die er in de komende tien jaar moeten bijkomen. Het is een megaoperatie die we zonder twijfel tot een goed einde zullen brengen. Ook al is het een huzarenstuk voor de stad Antwerpen en de Vlaamse begroting.

De inspanningen die dit vergt, bieden tegelijk ook perspectief. Als er zoveel nieuwe scholen en leerkrachten nodig zijn, dan verplicht ons dat immers na te denken over de school van de toekomst. Hoe ziet die school eruit? Hoe zal het onderwijs georganiseerd worden? Wat moeten we veranderen? Het zijn vragen waarvoor we niet rustig de tijd kunnen nemen. De bouwprogramma's zijn al van start gegaan, dus staat de school van de toekomst al in de steigers. Als er keuzes voor verandering moeten worden gemaakt, dan moet dat nu gebeuren. Op die manier is de verrassende verjonging een geweldige opportuniteit om ons onderwijs te vernieuwen en doeltreffender te maken.

nefaste waterval

Iedereen wil het beste voor zijn of haar kind en omdat we weten hoe belangrijk een goede opleiding voor de toekomst is, krijgt de school een bijzondere plek in ons leven. We zijn

niet zomaar bereid om daaraan te laten prutsen. Bovendien hebben we er meestal een uitgesproken mening over, aangezien we allemaal zelf op school hebben gezeten en we dus echte ervaringsdeskundigen zijn. Maar beantwoordt de school van destijds nog wel aan de behoeften van onze kinderen vandaag?

Als je met ouders praat, blijkt dat de meesten best tevreden zijn over de school van hun kind. Ze zijn opgezet met de kwaliteit die schoolteams leveren. De grote vrijheid van onderwijs en de vrije schoolkeuze dragen er ongetwijfeld toe bij dat we vooralsnog de overtuiging hebben dat ons onderwijs in staat is iedereen de meest geschikte optie te bieden. Onderzoek gepubliceerd in het jaarlijkse rapport Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND) bevestigt dit: de waardering voor het Vlaamse onderwijs is bijzonder groot. Ook internationaal gooien we hoge ogen. Op het vlak van wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid scoort Vlaanderen aanzienlijk beter dan de meeste OESO-landen en daar zijn we trots op. Er gaat misschien heel wat verkeerd in dit land, maar we hebben tenminste wel goede scholen en universiteiten. Wellicht is dit ook de reden waarom onderwijs tot nog toe in het grote debat over de toekomst van onze welvaartsstaat grotendeels buiten schot blijft. Maar is dat wel terecht?

Terwijl de school an sich niet ter discussie wordt gesteld, groeit bij ouders en leerkrachten toch een aantal onzekerheden. Ze maken zich zorgen over de verwatering van de parate kennis en over de achteruitgang van de talenkennis in heel wat studierichtingen. Ze twijfelen of er toch niet meer aandacht moet zijn voor discipline en normbesef. Ze vragen zich af of de school wel tegemoet kan komen aan de bijzondere noden van een groeiend aantal kinderen. Vooral